

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 250 Lei

Pe 6 luni . . . 150 Lei

Pentru străinătate 750 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Au doară s'au împărțit Hristos?

(+). Duhul pricirii și al desbinării, pe cale să învenineze și proaspăta creștinătate din Corint, l-a întristat adânc pe Apostolul Neamurilor. Priveliștea mănunchiurilor de aleși ai Domnului și fii ai luminii, cari nu-și înțeleg marea lor menire în vremelnice și vesnicie și, în loc să fie „întemeiați într'un gând și într'o înțelegere”, se fărâșează în tabere potrivnice — unii se mândresc a fi ai lui Pavel, alții ai lui Apollo, alții ai lui Chifa, și iarăși alții ai lui Hristos, sfâșind astfel Trupul Mistic al Mântuitorului — umple de durere inima robului lui Hristos, care-i dojenește mâhnit: „Au Pavel s'a răstignit pentru voi? S'au întru numele lui Pavel v'ați botezat? — Mulțumesc lui Dumnezeu că nici pe unul din voi n'am botezat, fără numai pe Crisp și pe Gaie”. (1 Cor. 1, 10-14).

De-ar veni astăzi Sf. Pavel pe pământ, amărăciunea i-ar fi și mai mare. Ceeace ar constata, l-ar consterna: „Ambiții omenești — cum scrie Preasf. Ioan Bălan — au sfâșiat unitatea Bisericii lui Hristos, iar patimile josnice ale unora așa de mult au înjosit unele părți din ceata creștinilor încât, lipsite de orice busolă a credinței și de harurile sfințelor sacramente, aceste secte nu mai poți înțelege cum îndrăsnesc să se creadă că mai fac parte din Biserica lui Hristos”. De care ispravă a Satanei (Lc. 22, 31) numai el, urzitorul răutății, și slugile sale se pot bucura.

Motivele acestei bucurii satanice sunt ușor de înțeles: Și dacă împărăția se va împerechea între sine, nu poate să stea împărăția aceea. (Mc. 3, 24). Biserica lui Hristos cu adevărul său e împărăția lui Dumnezeu pe pământ, în războiul necurmat cu împărăția celui Viclean. Neatârănarea, înstrăinarea și neînțelegerile dintre oștirile acestei imense împărății nu duc însă la întărirea, ci la slăbirea ei și la împiedecarea și împușinarea realizărilor ei. Deși voința dumnezeescului său întemeietor aceasta a fost: să se răspândească la toate neamurile și roada să aducă și roadele ei să rămână. Harța dintre feluritele biserici creștine le macină însă energii dinamice dintre cele mai de preț și e peatră de sminteală și pentru cei ce sunt încă înafară de Biserică. Băștinașii din misiunile protestante, întruniți la 1938 în congres internațional la Madras, au avut și bunul simț și îndrăzneala s'o spună limpede că împerechierile dintre creștinii apuseni aflători pe meleagurile lor sunt prilej de scandal pentru băștinașii încreștinați și obiect de ilaritate pentru cei nebotezați. Așa că, în vederea biruinții creștinismului, vestitorii credinței veniți din Apus, ar fi bine să fie ei una înainte de a încerca să câștige pe păgâni. Pân' atunci lucrarea evanghelică se poticnește, iar Trupul mistic al Domnului rămâne sfâșiat.

Dreptul Copilului

— Scurte reflexii asupra unui adevăr mare și sfânt, dar cam uitat —

de prof. Sept. Todoranu

Este un adevăr necontestat, că trăirea dreptății și onestității în relațiile sociale, păstrarea ordinii și promovarea progresului moral al unei nații, depind în mare măsură de concepția exactă despre persoana omenească și recunoașterea drepturilor. Și dimpotrivă, disprețul și violarea vădită a valorii prerogativelor conferite de Creator persoanei, produc pagube ireparabile, confuzie și dezechilibru în conveșuirea socială.

Victimă dureroasă a legii necruțătoare în lumea păgână fusese îndeosebi „cea mai delicată plantă crescută în grădina Domnului”: copilul, pus, nu odată, pe o treaptă cu animalele. Exigențele sângeroase ale religiei păgâne, concepțiile filosofice și literare materialiste și absolutiste ale elitelor societății și conducerii, reclamau, în teorie și practică, nesocotirea și tăgăduirea personalității și drepturilor copilului.

Roadele triste ale acestei mentalități rătăcite se cunosc destul de bine. Dreptul copilului la viață este violat în sinul mamelor prin practicarea cu cinism de neînchipuit a avortului. Bocetul sfâșietor și lacrimile micilor odrasle, însoțite de sgomotul instrumentelor muzicale, erau înăbușite prin drăcescul obicei de a expune și suprima copiii de vii. Practică sângeroasă ce fusese ridicată la caracterul sacru al sacrificiilor religioase. Educația se desfășora între zeii din Olimp în familie, școală și societate, în atmosferă neprielnică de sensualitate și corupție, fiind transformat în obiect de plăcere și rușine.

Neopăgânii continentului nostru, cari se închină, sub podoabă de panglică șovinist-naționale, în bisericuțele rece-scliptoare ale artelor și științelor pozitive, privesc și ei cu neîncredere amestecată cu dispreț, la doctrina creștină reprezentată de corifei ce se detestă împrumutat, se „lucrează” unul pe altul, și dau toate dovezile că nici în slăvile cerești nu s'ar vedea bucuroși împreună, nici n'ar fi un gând și o inimă. — Care stare de lucruri e o fărâdelege să mai dăinuască. Octava rugăciunii din zilele de 18-25 Ianuarie „pentru unirea tuturor sfințelor lui Dumnezeu bisericii” tocmai curmarea acestei fărâdelegi o urea. S'o folosim bine, după gândul Sf. Părinte. Și fie ca Cel de sus să-și plece urechea la rugile fierbinți ale multimilor credincioase cari cerșesc darul unității credinței. — Ca să nu mai fie împărțit Hristos.

Brutalitatea și capriciile tatălui erau conșințite în acel despotism sălbatic al lui „*ius vitae et necis*”. Dacă totuși ici colo existau legiuiri de apărare, se inspirau din motive de utilitate politică, nu din sentimente de caritate, compătimire sau respect față de drepturile și persoana copilului, dovedindu-se în aceeași vreme excepții rare și insuficiente. (Cfr. *La Civiltà Cattolica*, 18 Oct. 1941, pg. 93-104).

Atmosfera senină și plină de farmec a peșterii din Viflaim, prin apariția Pruncului divin întromenit, este însă piatră de hotar între lumea veche și nouă, dovadă luminoasă a valorii persoanei și drepturilor copilului. Operei de răscumpărare și reînnoire universală a societății prin Hristos și Creștinism, îi revine meritul de inițiere și continuare a epocii de respect, protecție și reintegrare în drepturi. Când conștiința marilor legiuitori este mută la strigătul sfâșietor al copilului, glasul lui Hristos se ridică solemn și autoritar. Prin învățătura și pilda strălucită a vieții redă copilului demnitatea și marea primitivă, îl împodobește cu aureola vrajei și frumseții supranaturale, făcându-l obiect de caritate publică și instrument de virtute morală și religioasă. Căci, după expresia genială a unui distins exeget, creștinismul se prezintă lumii sub înfățișarea delicată a unui Copil și a unei Mame: „Și au aflat Pruncul cu Maria mama lui”. (Mat. II, 11). Și într'adevăr, după pace Regii pământului se închină și adoră fermecătorul Prunc din Betleem, pruncii devin ființe vrednice de respect, iar Isus prietenul și protectorul lor, prin prăbușirea măririlor convenționale și glorificarea celor disprețuiți și nesocotiți. Pruncii vor deveni predilecții săi. Ei va iubi desinteresat, îi va apăra cu hotărâre, le va proclama solemn sfințele drepturi.

Codicele sacru cuprinde pagini sublime și mișcătoare de îndrăgire a lui Isus față de copii; iar neîntrecuți artiști eternizează și pânăză cele mai delicate fragmente evanghelice în această privință. Spusele Domnului: „Lăsați copiii să vină la mine” (Mat. 19, 14) și elogiul admirabil: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Mat. 18, 3) sunt mărturie grăitoare de vădită considerație față de copil.

Rătăcirilor antice divinul Pedagog le opune formula categorică și clară a drepturilor copilului, ce constituie pentru veacuri temelie și sufletul întregii pedagogii creștine: „Nu disprețuiți copiii; nu-i smintiți; primiți-i în numele meu”. Cuvinte ce-ar trebui meditate

și tăiate în litere de aur în orice cămin și școală, pe frontispiciul caselor de educație și, în deosebi, în mintea și sufletul părinților și educatorilor.

În doctrina restaurării sociale a creștinismului, copilul este un dar al Providenței, un depozit sacru dăruit familiei, un fiu destinat ceriului. Orice ofensă adusă lui, se resfrânge asupra dumnezeirii, a cărei imagine încântătoare este. Să respectăm deci copiii!

Această legiuire restabilește raportul primitiv dintre tată și fiu. Incetează despotismul sălbatic. Forța brută dispare, transformându-se în autoritate morală, ca reflex al paternității divine. Părintele creștin nu va privi cu dispreț propria odraslă, ci o va trata cu respect, ca sanctuar viu al Spiritului Sfânt. *Patria potestas* va deveni *paterna pietas*. În lumina Evangheliei, părinții sunt îngerii păzitori ai copiilor, primii adevărați maestri. Educației fizice păgâne îi va lua locul cea morală și religioasă. Istoria creștinismului primitiv întărește, că genunchii mamelor erau cea dintâiu școală a copilului; exemplele frumoase ale căminului cei dintâi dascăli; atmosfera de credință, iubire și virtuți eroice educă fiii ai ceriului și uneori viitori mucenici. „Primele cuvinte și gânduri ale copiilor să fie închinare pietății. Mama creștină va fi fericită numai atunci, când va asculta micul copil rostind cu glas slăbuț, gângăvind, numele dulce al lui Isus Hristos”. (Sf. Ieronim: *Ad Laetum, Epist. LVII*). Reflexia Sf. Ioan Gură de Aur are nota actualității: Să îndrumezi sufletul copilului spre drumul virtuții și pietății e îndatorire sfântă. Obligația privește părinții deopotrivă. Neglijența implică un fel de infanticidiu. Câți părinți nu se trudesă să câștige fiilor palate superbe, țarină roditoare, moștenire bogată, dar nu se îngrijesc ca ei să fie buni, să practice virtutea. O ce orbie vinovată, exclamă Sfântul. Și pe dreptul, căci aceste acestei condamnabile indiferențe i se

datorează întreg răul și nenorocirea de care suferă societatea.

Infirmitatea firească a copilului și incapacitatea de a se apăra împotriva primejdiei ce-l amenință la fiecare pas, impun părinților și educatorilor sarcina și răspunderea grea de a îndepărta orice infecție a vieții fizice și, în deosebi, intelectuale și morale. Cine smintește un suflet delicat de copil, abuzând de rafinăria minții, de autoritatea și misiunea încredințată, ruinând prin atitudini și povețe mintea și sufletul tineretului, este un asasin ordinar al sufletelor. (Cfr. Civ. cat. 15 Nov. 1941, pg. 242-253). Unul ca acesta merită osânda Domnului, „să-și spânzure o piatră de moară de grumazul lui, și să se arunce în adâncul mării”. (*Mat. 18, 6*). Să nu scandalizăm deci copiii!

Al treilea drept revendicat pentru tineret este: Să fie privit și primit în numele lui Hristos. Ceeace înseamnă că trebuie să plămăim și să formăm inteligența, în sufletul și voința copilului, prin cunoaștere sistematică, iubire și urmare, însăși imaginea și viața lui Isus. Acest sector delicat al vieții omenești privește în rândul întâiu Biserica, care prin puterea sa de viață, misiunea pedagogică și înfloritoare instituții educative, a dat dovadă suficientă de roade îmbelșugate de formare a „oamenilor desăvârșiți”. Din acest motiv sustragerea tineretului de sub acțiunea și înrâurirea binefăcătoare a Bisericii este un delict de leză-umanitate. Iar împiedecarea ei în deprinderea acestui drept, înseamnă violarea dreptului divin și a conștiinței, ale cărei roade triste sunt în mod inevitabil falimentul moral și prăbușirea popoarelor.

De aceea ne bucurăm de noua organizare cu scop educativ a profesorilor dela școlile noastre. — De încheiere: să medităm și urmăm îndrumările pedagogice desprinse din paginile luminoase ale Evangheliei.

Spre dreptate. În coloanele „Unirii” am fost uneori nevoiți să ridicăm glas de nemulțumire, față de oamenii însărcinați cu împărțirea dreptății, între cari noi numărăm și pe domnii membri din comisiunile de impunere la impozitele către țară.

Dreptatea pretinde ca drepturile și sarcinile să fie repartizate, ca mecanismul statului să fie normal. Dintr'un fel de exces de zel, s'a întâmplat în trecut că asupra unor contribuabili s'au fixat sarcini prea urcate, încât spiritul dreptății s'a depășit. Nemulțumirea n'a întârziat să apară. În cazul impozitului profesional, și mai ales a echivalentului s'au ivit mai dese cazuri de nemulțumiri. Fiscul făcea impuneri mari, bisericile văzându-se neîndreptățite și mai ales în starea de sărăcie a nu putea acoperi impozitul — neavând din sursoarele de venit sumele necesare — făceau apel, apoi drumuri an de an, obținându-se de obicei o reducere așa de mică, încât nu erau în stare să acopere spesele de tren și drum, și cu apărarea apelului. Erau paragrafi precizi, cari reglementau aceste impuneri, dar dreptatea nu reușia să apară întreagă. Și, Doamne, ce greu ne cădea când, an de an, repetam aceleși drumuri, cu acelaș scop și, mai ales, cu acelaș minim rezultat.

Anul de glorie națională 1941 a fost și în chestiunea impozitului echivalent, an de dreptate. S'a consultat legea și s'a aplicat în tocmă dreptatea. Așa că am rămas cu toți mulțumiți. Spre binele contribuabilului și mai ales al țării.

Ceva însă am mai avea de spus. Și asta tot către On. comisiune de impunere: Să faceți evaluările averilor bisericesti cât mai exacte, și astfel și impuneri potrivite, ca să nu mai fim nevoiți a cere concursul comisiunilor de apel.

În cazul impunerilor din anul trecut ne-au dat deplină dovadă că sunt stăpâniți de spiritul dreptății, încât pot și căuta să aplice întreagă, spre binele țării și mulțumirea noastră. (Cfr. Ioan Cerghizanu).

FOIȚA „UNIRII”

Precursorul premilităriei de azi

Ceva despre prof. Dr. Artemie Publiu Alexi

Năsăudul, ca vechiu centru cultural, cu liceul „fundațional” grăniceresc cu școli primare „fundaționale”, și cu administrația fondurilor, avea în timpul regimului trecut un mănunchiu de intelectuali români care țineau vie flacăra conștiinței naționale în urmașii foștilor grăniceri ai ținutului, iar prin numărul mare de elevi străini veniți la acest liceu românesc, din toate colțurile Ardealului, influența vieții conștiente românești se resimțea peste toate părțile Ardealului din fosta Ungarie dinainte de 1918.

Intelectualul Năsăudean era un tip specific de intelectual: mândru în ținută, ambițios în prestațiunile sale, păstrător al unei tradiții de viață sănătoasă, disciplinată și închinată memoriei trecutului glorios militar; modest în pretenții, puritan în moravuri și înainte de toate bun român și șovinist păstrător al notei distinctive locale grăniceresti, și apărător dărz și hotărât al drepturilor strămoșești.

Mulțumită acestor însușiri caracteristice ale intelectualului grănicer, școlile Năsăudului au dat un număr mare de luptători pentru interesele graniței și ale neamului, de intransigenți români, de caractere integre, de jertfel-

nici și constructivi muncitori în ogorul obșteșc, de bibilofili pasionați, păstrători de documente și cărți vechi, și cercetători ai trecutului istoric grăniceresc. Materialul adunat și păstrat de acești modești, dar culți și pricepuți intelectuali, a rămas și se păstrează, ca o scumpă comoară, în biblioteca fostului liceu românesc, grăniceresc, azi condus de Unguri, și în Muzeul grăniceresc păzit încă de cei doi întemeietori și inițiatori, Virgil Șotropa și Iuliu Moșil.

Elita acestor intelectuali, descendenți de grăniceri, au fost profesorii liceului Crescuți în universitățile germane din Austria, doctori în diferite specialități, prin știința și cultura lor pedagogică, prin ținuta și exemplul vieții lor, erau *modele de educatori*, cu influență covârșitoare asupra formării caracterului elevilor. Figurile lor de educatori pricepuți și demni, dar modești, sinceri, deschiși și devotați misiunii, rămăneau neșterse din sufletele elevilor și-i păstrau acolo, ca pe niște faruri luminoase și îndrumătoare, întreaga lor viață. Din școala acestor profesori neamul românesc de pretutindeni, a primit o sumedenie de conducători, capabili să înfăptuiască lucruri mari, să se conducă și se conducă în viață.

Unul dintre distinșii profesori ai Năsăudului a fost *Dr. Artemie Publiu Alexi*, a cărui viață și activitate, fiind cunoscute, pot servi ca exemplu de urmat.

Născut, ca fiu de grănicer, în comuna Sângeorz-Băi, la 8 Aprilie 1847, în mediul romantic al Văii Someșului, la poalele Munților

Rodnei, din copilărie a moștenit dragostea și înclinarea pentru studiul naturii.

Clasele primare le-a făcut la școala „trivială” din satul său natal, și la școala „normală” din Năsăud. Trei clase din gimnasiu terminat la liceul săsesc din Bistrița, iar restul și bacalaureatul la liceul unit din Blaj (1868). A urmat apoi facultatea de științe dela Universitatea din Viena și Gratz, unde a obținut licența și doctoratul în științele naturale (1874). Ca profesor de științe naturale la liceul grăniceresc din Năsăud, dela 1873—1894, a înființat muzeul de științe naturale, a introdus un observator meteorologic, a ținut conferințe, a scris despre însemnătatea științelor naturale, a organizat excursii de studiu cu elevii și a cutreerat singur Munții Rodnei, ai Bucovinei și ai României. A stat în corespondență cu botaniștii români și străini ai timpului. A compus un bogat herbar, pe care l-a făcut cunoscut societăților de botanică din Austria și Germania. A luat parte activă la toate manifestațiunile vieții românești din Ardeal. A fost membru în comisia fondurilor, în comitetul pentru construirea bisericii din Năsăud, în congregația comitatensă, la „Astra”, etc. A înființat prima librărie românească în Năsăud „Concordia”. În baza meritelor sale pe terenul cercetărilor științifice, a fost ales membru al societăților „K. K. Zoologisch-Botanische Gessellschaft” din Viena, al „Karpathenverein”-ului din Sibiu, și al tuturor societăților culturale românești din țară. A fost colaborator la revista „Familia”, a scris arti-

Arătarea Domnului

Din pastorală de Crăciun a Preasf. ALEXANDRU, episcopul Maramureșului român și unit

[...] Intărirea în credință sporește în noi pe măsura ce vom cerca să cunoaștem mai bine dedesubturile tainei din Noaptea cea Sfântă. Și acestea sunt că a venit cum a venit, spre a ni-se arăta om, Mântuitor și Dumnezeu, însușiri pe cari le îmbracă deopotrivă, și cari trebuiau să fie puse dela început în deplină lumină.

Fiul femeii care „va zdrobi capul șarpeului” (Fac. 3, 15) trebuia să fie înainte de toate om, cu toată firea omenească. Și cum se poate arăta aceasta mai vădit, decât prin somnul său, prin plânsul său, prin hrana sa dela sînul de mamă, și prin tot ce aparține unui copil în toată puterea cuvântului, cum a fost și micul Isus, și cum fusese văzut încă din partea prorocului Isaia, care, mișcat de această vedere, exclamă fericit: „Prunc s'a născut nouă, fiul, și s'a dat nouă” (Is. 9, 6). Și aceste dovezi mișcătoare, dar necesare — intrucât tot s'au găsit rătăciți, cari să-i tăgăduiască firea omenească — nu le-am fi putut avea, dacă Isus nu venia ca Prunc în taina sfântă a Crăciunului.

La fel de lămurit reiese din taina peșterii sfinte și *calitatea lui de Mântuitor*. Și aceasta prin învățătura, că fericirea adevărată nu stă în avere, pompă și onoruri — după cari se sbate, cu toate mijloacele, o lume întreagă — și învățătura aceasta ni-o dă, din plin, Copilul Sfânt din leagănul ieslei, care n'a avut din toate nimica. Ne trebuia învățătura că, spre a ne scăpa de păcate și a ispăși pentru ele, suntem datori să ne înfrânăm și să facem acte de pocăință și ea ni-se dă, cu prisosință, în condițiile, de-a dreptul supărătoare, de sărăcie, frig și întunecare, pe cari Pruncul Isus le-a vrut tovarășe

a primelor sale clipe de viață pe acest pământ. Unde mai punem apoi, că toată viața din cei 33 ani ai acestui Copil, avea să rămână mereu credincioasă începutului năcjit din ziua când a coborât între noi, și că acest început n'a fost decât un fel de prevestire profetică a vieții sale de mai târziu, a spiritului său, a poruncilor sale și a drumului pe care avea să meargă Biserica sa. Acum varsă lacrimi, iar ca mâine își va vărsa, în acelaș scop, sângele său. Sărăcia, suferințele și părăsirea, dela leagănul său, le vom întâlni și sub Cruce. Aici, ca și acolo, Isus ni-se înfățișează mântuitor de păcate, cu aceleași mijloace.

În felul cum s'a înfățișat Isus la nașterea sa, ni-s'a dovedit, cu toate acestea, și ca *adevărat Dumnezeu*. Sărăcia, neajunsurile și necazurile sunt, la oameni, semne de slăbiciune, lucruri cu cari nu se poate începe și face nimica. Aici însă, la Isus, ele sunt dovezi de dumnezeire. El e sărac și părăsit, pentru că n'are nevoie de nimic și de nime. Cu ceea ce oamenii nu pot să facă nimica, el atinge țintele cele mai neînchipuite, face adevărate minuni. Să ne gândim numa, bine ce s'a făcut în lume prin sărăcia, suferințele și singurătatea ce-am întâlnit în peștera sfântă! Intocmai ca și Crucea, a tras și ea toate la sine; a schimbat lumea din temelii, a încreștinat-o, a fericit-o, a sfințit-o și a civilizat-o. A împânzit pământul cu mânăstiri de bărbați și femei, cari se adună acolo în numele sărăciei, a curățeniei și a ascultării depline; a adus lumii spiritul reculegerii sufletești și a vieții harului, spiritul îndrăgirii blândeței și a vieții ferite de sgomotul lumii; a stricat perețele despărțitor dintre domn și sclav, dintre bogat și sărac; a mângăiat nenumărați sărmani și neputincioși; a ridicat femeia și copiii din starea de umilință în care erau; și, ca să nu mai amintim altele, a ridicat în biserici altarul creștin, punând pe el sfântul sacrament, al cărui în-

ceput a fost el însuși, Pruncul Isus din peștera sfântă.

Așa a fost prima arătare a Mântuitorului Isus pe pământ, potrivit, întru toate, persoanei și țintelor pentru cari a venit, adâncă și nepătrunsă, minunată și de bogat înțeles, plină de dar și de adevăr. El a venit, cum trebuia să vină, și cum a fost prevăzut de proroci: „Poporul ce umbla întru întunecare a văzut lumină mare... și se vor veseli înaintea ta ca ceice se veselesc la seceriș și ca ceice împart dobânzi... Căci prunc s'a născut nouă, fiul, și s'a dat nouă, a căruia stăpânire s'a făcut peste umărul lui, și se chiamă numele lui inger de mare sfat, sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn păcii, părinte veacului ce va să fie” (Is. 9, 2—6). Da, într'adevăr, lumină mare, neînchipuită, și bucuria fără de seamă a țîșnit din peștera sfântă a Vitleemului peste lumea întreagă, și strălucire nespūsă s'a revărsat din ea spre ceriu, spre tronul unicului Dumnezeu în trei fețe. Sfânta Treime a privit, în schimb, cu nemărginită plăcere spre Pruncul din ieslea sfântă. Prin nașterea aceasta în timp a Fiului, Dumnezeu Tatăl s'a simțit oarecum mai mult, și în alt chip, părinte, binecuvântând de dragul lui tot pământul. Dumnezeu Fiul a avut o dulce plăcere de-a fi, prin natura omenească ce-a îmbrăcat, o parte a lumii văzute create de el, mai ales că nici o altă făptură a lui n'a fost atât de frumoasă. Iar bucuria curată a Spiritului Sfânt s'a arătat prin ingerii coboriți peste Vitleem și peștera sfântă. Aceștia, la rândul lor, s'au strâns în cete strălucitoare de lumină, alungând întunecul acestui miez de noapte și făcând să răsbată în văzduhuri cântarea lor sfântă: „Mărire întru cele de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oamenii de bunăvoire” (Lc. 2, 14).

O propunere. Pe Valea Lotrului-Vâlcea, cam la egală depărtare de Sibiu și Piatra-Olt, se află un orașel mărunț și tare pitoresc:

...ole de actualitate prin ziarele românești de pe atunci, în care a propus înființarea unui muzeu etnografic, în Ardeal, care abia în timpul din urmă s'u înfăptuit la Cluj. A scris: „Resbelul oriental ilustrat” în colaborare cu Maxim Pop (Gratz 1878, 724 pagini), pentru care a fost decorat cu Benemerenti clasa I; „Românii la Plevna”, disertație, Gratz 1880; „Insemnătatea științelor naturale în școalele noastre”, București 1883; „O excursie botanică în România și Dobrogea”, Sibiu 1883; „Wilhelm Tell” studiu, etc.

Istovit de muncă, se îmbolnăvește și moare la 15 Octomvrie 1896, după doi ani de suferințe, fiind îngropat în cimitirul din Rebricșoara (Năsăud), unde profesorii și elevii liceului din Năsăud i-au ridicat, ca omagiu, un modest monument de piatră.

Crescut în epoca evenimentelor anilor 1859—1877, a trăit această epocă și a lucrat conform curentului aceluși timp și în spiritul națiunii luptătoare pentru libertate. Prin contactul cu elevii săi, prin ținuta demnă, prin activitatea în școală și afară de școală, prin exemplul viu al vieții sale, prin tot ce a gândit, a simțit și a făcut, a ridicat cu sine tineretul școlar la înalte sentimente patriotice.

Pe atunci la Năsăud se cetea cu însuflețire, tot ce se petrecea în România. Literatura patriotică a timpului era hrana de toate zilele a Năsăudenilor. Luptele dela Rahova și Grivița, Năsăudul le-a eternizat în numele date celor două hotele locale, care până azi se numesc „Rahova” și „Grivița”

Spiritul disciplinat, militar, s'a păstrat în granița Năsăudului până azi, prin tradiție. Și azi, trecând prin satele grănicerești, în zi de sărbătoare, țărani îți dau onoarea, salutându-te ca pe vremea graniței militare, prin scularea în picioare. Această moștenire de disciplină și ordine, asociată cu spiritul ostășesc, național, al neamului întreg, l-a îndemnat și pe profesorul *Alexi* să dea elevilor săi o educație *premieră*, încă în școală și să-i pregătească de luptători curajoși, disciplinați, și să-i familiarizeze cu ideea românismului în deșteptare. Predând și ore de gimnastică, în aceste ore a introdus exercițiile militare, de inviorare, libere și cu arma, formațiuni și marșuri, cântece și jocuri. Fiecare elev avea o pușcă de lemn, la orele de gimnastică, și la orice serbare școlară, unde prezența elevilor avea un aspect ostășesc. Mândria elevilor era stărnită și prin introducerea chipiului uniform. La serbările școlii și la „maialul” tradițional, *Dr. Alexi* era generalul elevilor. El îi aranja, îi alinea, și le împărția ordinele. Retragerea tradițională pe străzile Năsăudului, în ziua de 4 Octomvrie și la maial, în ținută militară, cu puștile pe umăr, cu fanfara orașului în frunte, sub comanda profesorului *Alexi*, erau momente înălțătoare pentru elevi, și de mândrie pentru burghezii grăniceri făloși ai orașului.

Dr. Alexi a fost și un bun educator. Organizând excursii cu elevii, într'un ritm disciplinat, militar, în afară de interesul ce deștepta în sufletul elevilor pentru frumusețile

și bogățiile naturii, le arăta acestora produsele muncii omenești constructive și țărani ca factor educativ. În legătură cu discuțiile angajate cu elevii, le deslușia acestora valoarea existenței popoarelor în veșnicie. Pentru asigurarea existenței neamului românesc, datoria intelectualilor este, ca prin munca lor neobosită și desinteresată, să asigure întărirea conștiinței naționale, darul de a trăi, a lupta, și a muri pentru cele mai superioare bunuri, care sunt: limba, legea, țara, neamul, din care fac parte. Fără aceste bunuri mari, orice popor se pierde, se desființează. Păstrarea acestor bunuri trebuie să fie idealul de viață al tuturor tinerilor. Lupta pentru conservarea lor trebuie să fie motivul de înfrățire a tuturor Românilor. Tot ce facem în viață, să facem cu demnitate, în numele neamului și pentru consolidarea lui. Viața noastră să fie un apostolat în acest senz de înălțare a neamului care e neperitor, iar noi suntem trecători.

Pentru naționalismul său constructiv, pentru activitatea și concepția sa optimistă, pentru desvoltarea sentimentului patriotic în elevii săi, merită recunoștința neamului întreg. Generația de azi nu i-am putea aduce prin nimic un mai profund omagiu, decât prin încadrarea noastră în spiritul ideilor sale, *spiritul revendicărilor și aspirațiilor naționale, spiritul muncii constructive și disciplinate cu arma la picior, spiritul autorității* în fața tuturor acelorora, care ne dușmănesc.

Prof. Emil Precup

Brezoiul. Din anii trecuți, uniții au acolo o parohie în toată regula; s'a zidit în vara trecută biserica și, odată cu începerea primăverii, sunt în proiect casele parohiale.

Brezoiul acesta ar putea, într'un viitor nu prea îndepărtat, să joace un rol de seamă în viața spirituală a Bisericii noastre. Ar putea adică foarte ușor să devină un centru de vară, pentru toată partea de Sud (inclusiv Vechiul Regat) a Provinciei Mitropolitane, așa cum e Stâna de Vale pentru Nordul Provinciei.

Motivele ce ar pleda pentru aceasta:

1. E situat cam la mijlocul jumătății sudice a Provinciei.

2. Are căi de comunicație foarte bune, ce-l pun imediat în legătură cu tot sudul Provinciei: prin Sibiu cu Blajul și Banatul, prin Piatra-Olt cu București și iar Banat.

3. Are o splendidă poziție de munte. Vorba localnicilor: „Ieși din casă și dai cu mâna'n munte“. Depresiune intracarpatică, în care e adăpostit, e una dintre cele mai minunate din România.

4. Din dărnicia unui localnic, există un teren suficient pentru construcții, mai mari decât simple case parohiale.

Ce ar fi dacă, în loc de case parohiale obișnuite, s'ar zidi aici, prin contribuția întregii noastre Provincii (instituții, preoți, mireni) un așezământ în care, peste vară mai ales să se adune, deopotrivă, pentru recrearea fizică și spirituală, toate asociațiile noastre de pietate? (Traian Cosma).

Glas rusesc despre bolșevism

Domnul *Boris Skvoznicov*, profesor și fost membru al partidului comunist, a publicat de curând în *Gazeta Odesei* un aspru rechizitoriu foștilor tovarăși de drum. Dăm aici, în traducere, câteva fragmente din articol.

„... Partidul comunist, care ne-a îndopat pe noi, atâta vreme cu principii atât de pure și cu idealuri scumpe nouă oamenilor și mai ales nouă rușilor, și-a pierdut, în sfârșit, scutul. Acum putem și noi, rușii de bună credință, să spunem deschis ceea ce până acum ne apăsa doar inima și ne întuneca mintea. Noi ne aducem aminte de acum 25 ani, de când foștii tovarăși ne vorbeau de un om substanțial bun, de libertatea muncii, de libertatea sentimentelor omenești și de duioasele relații dintre oameni. Cum vedeam noi atunci și ce se petrecea în noi, e prea trist ca să evocăm. Noi, cel puțin câțiva, ne dădeam seama că teoria comunistă este un rezultat al spiritului european, un stadiu obiectiv în drumul vieții și că, deci, trebuie să luptăm pentru ea. Cu ridicarea proletarilor la rangul de oameni, noi știam că facem un salt calitativ în viață, și că prin asta, servim natura.

Dar anii treceau și partidul comunist, care era acum la putere, ni-se arăta din zi în zi că n'a priceput nimic și că nici măcar nu se ostenea să priceapă. Statul sovietic nu era statul proletar pe care-l visam noi. Știm că viața e mai păcătoasă, că practica e întotdeauna sub teorie, dar și asta într'o anumită relație. Statul sovietic nu rezista unei analize morfologice. Renunțase deja la principii, la ceea ce era spirit european în el, și își întemeia existența pe accidente, pe cinism, pe minciună și pe crime. Șefii partidelor, în loc să ridice poporul, *proletarismul*, l-au jefuit pur și simplu. Și aici, cred eu, că a fost eroarea fundamentală a lor. N'au înțeles că anumite reguli etice sunt realități obiective. Au dat cu piciorul în toate principiile numai

pentru că ei nu se supuneau moralei. Ori noi știm, că orice realitate și, cu atât mai mult Statul, e construit pe anumite realități peste care nu se poate trece. Chiar și o bandă de hoști, care sunt constituiți pe acțiunea furtului în afară, trebuie să aibă, și au, în lăuntru lor realități morale: Ei între ei nu se fură. Altfel banda nu poate trăi.

Acum vedem cu toții unde s'a ajuns. Principalul este, însă, c'am scăpat de răul nostru zilnic și de amărăciunile noastre atât de apăsătoare. Și pentru asta poporul rus e sincer recunoscător lui Adolf Hitler și Mareșalului Ioan Antonescu, iar pe lângă ei, soldaților germani și români rămași aci, în pământurile îndepărtate ale Rusiei noastre. O spunem asta simțit și cu oarecare tulburare în suflet. Căci, chiar în ultima vreme acum cinci luni, tot acești șefi ai partidului ne chiamă la un războiu popular de distrugere totală și ne spuneau că românii sunt un popor fioros. Noi știam că se minte, dar totuși mai credeam că în ceasuri atât de întunecate vor opera și cu adevăruri. Ne-am înșelat însă și de data asta. Românii sunt cu totul altfel. Au venit aici, și noi, chiar foștii membri ai partidului comunist după ce ne-am prezentat de bună voie, am fost tratați civilizată. Ni s'a garantat viața, ni s'au precizat drepturile și ni s'au garantat și astea. Acum suntem într'un sistem în care ne putem mișca cu ordine“.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele numiri: păr. *Iosif Pallai* din Bercu a fost numit la Cidreag, iar nou-hirotoniții *Alex. Ulliesák*, *Vasile Nemeș* și *Victor Cupcea* au fost rânduiți la parohiile: Bercu, Soconzel și Cornești-Ferești.

De dragul sufletelor. Reuniunea de misiuni din Lugoj s'a îngrijit să se țină, în zilele de 20-22 Noembrie trecut, *sfințe misiuni populare*, în mai multe parohii din eparhia lugojană. Ceea ce s'a și făcut în cinci localități. Și anume (dăm în paranteză numele preotului misionar cu numărul apropiilor de SS. Taine): în *Merșori* (prepozit Dr. Nic. Brinzeu și protop. Șt. Bălan, 120); *Veșel* (canonic I. Ienea, 115); *Boufarul de sus* (protop. Dr. P. Suci și Dr. I. Deliman, 470); *Ramna* (I. Ploscaru, 203). A ceeaș apostolie s'a săvârșit în 30 Nov. — 7 Dec. la *Arad* (prepozit Dr. Nic. Brinzeu, 500), iar în zilele de 5-7 Dec. la *Zorlențul Mare* (I. Ploscaru, 106). — În Arhidieceză au avut loc reușite misiuni populare la *Visuia*, în zilele de 30 Nov. — 8 Dec. trecut. Le-a ținut păr. Roman Husar. S'au apropiat de SS. Taine 600 de persoane.

Ofițer blăjan distins. Sublocotenentul de rezervă, d. *Octavian Popoviciu*, a fost decorat cu ordinul militar „Mihai Viteazul“ cl. III-a. Asta pentru eroismul de care a dat dovadă în lupta din pădurea Chirnasovca unde, din proprie inițiativă, a alergat, cu plutonul său de mitraliere, în ajutorul comandantului de batalion care intrase, cu grupul său de comandă, în interiorul unei companii de mitraliere ruse. Cu acest prilej subloc. Popoviciu a imobilizat ofițerul rus, care a fost apoi răpus de un ostaș român.

Laudă ce ne face cinste Neamului. Comandantul Armatei XI Germane, gen. von *Manstein*, a dat acum de curând un *ordin de zi* către *Brigada I Munte Română*, care luptă în împrejurimile Sebastopolului, preamărind eroismul soldatului român. Sună acel ordin de zi precum urmează: „Brigada I Munte română a smuls inamicului importante înălțimi dela *Tschergunov*, în lupte crâncene și astfel și-a îndeplinit cu prisosință misiunea. Ținuta eroică a trupelor române, a găsit nelimitată recunoștință a trupelor germane, cu care au colaborat. Exprim, cele mai înalte recunoștințe atât comandantilor cât și trupeii, și sunt convins că Brigada I Munte își va îndeplini noua misiune cu aceeași

ardoare ca și până acum. Rog aduceți la cunoștința trupeii cele de mai sus. — Comand. Armatei II-a: (ss) General V. Manstein“.

Locale. Dumineca viitoare, a Vameșului Fariseului, va predica în catedrală păr. Dr. Le. Sârbu, prof. de teologie și rector al internatului Vancean de băieți.

Binecuvântări de noi lăcașuri de închinare. După cum aflăm din ultimul număr al „Solidarității Naționale Cehesti“ din Lugoj, în 6 Decembrie trecut, păr. Dr. Nicolae Brinzeu, prepozit capitular, a binecuvântat biserica din *Arad-Șega*, în soborul de precuvântat și în prezența unei mari mulțimi de intelectuali credincioși din păturile simple ale lumii enoriașilor. În 7 Decembrie trecut păr. Ștefan Bălan, pretopopol Devci, a binecuvântat, sărbătorește, capela noastră din *Crișeni*, colonia Călan, spre cea mai curată bucurie a bunilor noștri credincioși.

Sprîjin acordat nouilor căsătoriți. Partidul *Solidarității Naționale Cehesti* își are conducere regională a tineretului în Pilsen. Această conducere a apelat deunăzi la toate institutele bancare din Vestul Cehiei să acorde tuturor nouilor căsătoriți împrumuturi de câte 1000 (o mie) coroane cehi fără plata dobânzii și cu scadența de plată a primei rate numai după trei ani împliniți. De ștergerea fiecărui copil însă un sfert din suma împrumutată s'a cerut, și s'a convenit, să fie șters.

Mulțumită publică. Curatorul bisericii din Brașov aduce și pe această cale cele mai calde mulțumiri dlui *Dr. Valer Roman*, fost ministru, pentru frumoasa donație făcută acestei biserici, dându-i două clopote în valoare de peste 300.000 lei cari au fost sfințite a doua zi de Crăciun, în cadrul unei frumoase solemnități, din partea P. S. Sa. *Dr. Vasile Aftenie*, episcop auxiliar în București. Marinosului donator îi dorim răsplătă însutită dela Domnul. Curatorul.

Concurs. Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului românesc“, Sibiu, publică concurs pentru următoarele burse pe anul școlar 1941—1942: 1) 2 burse à 1000 lei anual, din *Fundațiunea „Regele Ferdinand I“* pentru tinerii din Munții Apuseni, aplicați la învățarea meseriilor și a industriei casnice; 2) 2 burse à 10.000 lei anual, din *Fundațiunea „Bădila Moldovan“* pentru studenții români ai facultăților universitare din Cluj—Sibiu; 3) 1 bursă à 3000 lei anual, din *Fundațiunea Daniel Monasterianu* pentru un student la Universitate, originar din Sânmărghita (jud. Someș); 4) 2 burse à 1000 lei anual pentru elevi de liceu, originali din Sânmărghita (jud. Someș) și 50 burse à 500 lei anual, pentru ucenicii dela maștri de diferite meserii; 5) 10 burse à 2000 lei anual, din *Fundațiunea „Ioan Petran“*, pentru elevii dela școlile industriale; 6) 1 bursă à 2000 lei anual, din *Fundațiunea „D. Bălănescu“* pentru elevii dela școlile secundare; 7) 1 bursă à 1000 lei anual, din *Fundațiunea „N. Albon“* pentru elevii dela școlile industriale sau comerciale; 8) 1 bursă à 2500 lei anual, din *Fundațiunea „Ioan Rusu și soția Ecaterina“*, pentru elevii dela școlile secundare. — Reflectanții la aceste burse vor avea să înainteze, până cel mai târziu la 31 Ianuarie 1942, comitetului central al „Asociațiunii“ Sibiu, str. Șaguna Nr. 6, împreună cu cererea și actele pe cari razimă cererea.

Telefonul „Unirea“

Oficiul parohial, Jebel. Confirmăm primirea abonamentului pe 1940.

M. Cugir. Am primit abonamentul pe 1941.

Dr. M. Turda. Am primit 600 lei, achitat până la 31 XII 1941.

Dr. B. Timișoara. Chităm primirea abonamentului pe 1941.

Oficiul parohial, Șeitin. Am primit abonament pe 1941 și 1942. 400 lei.

T. Timișoara. Suma de 200 Lei, ce s'a contat în abonamentul anului 1940.

I. Târnaveni. Confirmăm primirea Lei 200, abonament pe 1941.

C. Petroșeni. Am primit 150 Lei, în contul abonamentului pe 1941. Trimitem gazeta tot pe adresa veche.

O. Deva. Din suma de 650 Lei, am plătit 250 Lei pentru „Cultura Creștină“, 200 Lei pentru „Unirea Poporului“ și restul a rămas în contul gazetei noastre.